

یادداشت

تفاوت فساد با فساد

دکتر محمد رضا یوسفی،دانشیار دپارتمان اقتصاددانشگاهمفید

فساد سطوح متعددی دارد، اولین مورد آن فساد فردی‌است که گاه در رشوه‌های کوچک یادزدی‌ها تا برخی سوء استفاده های مالی، خود را نشان می‌دهد. نوع دوم فساد سازمان یافته بوده که معمول‌ترین نوع فساداست و به‌صورت شبکه‌ای رخ می‌دهد. باندهای ارتشاء،اختلاس و…از مظاهر آن است.نوع سوم فسادسیستماتیک‌است که سیستم در شکل پویای خود دچار کارکرد معیوب شده و به صورت خودکار نمی‌تواند این عیب را بر طرف کند، لذااین فساد در حال انتشار و گسترش است به گونه ای که مواجههٔ آن به صورت فردی ممکن نیست و باید عزمی راسخ در برخورد با آن صورت گیرد.نوع دیگر فساد،اصطلاحافسادساختاری گویند.فساد در اینجا به یک نهاد تبدیل شده و در اینجا قواعد بازی سیاست، آلوده شده است. مثلاً رشوه جزئی لاینفک از نظام اداری شده یا شرط ارتقاء، اودگی و وابستگی و حمله‌ی‌گری‌است.البته‌فسادساختاری بافسادسیستماتیک‌هم‌پوشانی‌هایی‌دارند.آخرین نوع فساد این است که علاوه بر سازو کارها، آدم هائیز فسادشوند.

باید توجه داشت که همهٔ حکومت‌ها در معرض فساد هستند. زیرا دولت‌مرمان دسترسی به منابع داشته‌و زمینه‌سوءاستفاده‌همواره‌وجوددارد.به‌جز مضمومان، همهٔانسان‌ها در معرض این‌وسوسه‌قرار می‌گیرند.از این‌رو وقوع فساد فردی، امری طبیعی است که در هر حکومتی ممکن‌است‌و مهم این است که حکومت با آن چگونه برخورد می‌کند. آنچه که در حکومت حضرت امیر و حکومت‌های با شاخصه حکمرانی خوب رخ می‌دهد، فسادهای فردی و در مواردی نیز فسادهای سازمان یافته است. نشانهٔ آن اینکه، مکانیزم‌ها سالمند و خود را باز تعریف می‌کنند اما این وسوسه‌های فردی است که موجب تخلف می‌شوند. آنچه در حکومت حضرت امیر رخ می‌داده از این قبیل بوده‌است.

حضرت برای مواجهه با فساد به پنج اصل متکی بودند: اول شایسته‌سالاری. دوم، شفافیت، سوم، نظارت حکومت بر کارگزاران، چهارم، نظارت‌های مردمی و پنجم، مجازات خاطی است. نامه‌های حضرت،از این‌توجه‌حکایت‌می‌کند.حضرت‌بااین اقدامات، میزان فسادها در اد سطح فردی و حداقل ممکن نگه داشت که در آن نامه‌ها انعکاس یافته است که در مقایسهٔ با وسعت جغرافیایی حکومت حضرت در آن زمان که از ایران امروز بسیار بیشتر بوده‌است و تعداد اندک افراد خاطی که در نامه‌ها آمده‌است نشان می‌دهد که ایشان در امر مبارزه با فساد کاملاً موفق بوده‌است.

علاقه‌مندی به‌نظام‌این نیست که صورت‌مسئله‌را پاک کرده‌و به‌تخریب‌چهرهٔ حکومت‌نمونهٔ حضرت امیر بپردازیم.فساد فردی در یک حکومت، با فساد سیستماتیک حکومت‌دیگر یکسان تلقی کنیم که در خوش بینانه‌ترین حالت، عدم درک عمق این تفاوت‌است. بلکه باید این هشدارها را جدی گرفت تا نه تنها فساد سیستماتیک به فساد ساختاری تبدیل نشود، بلکه فساد به سطوح فردی تقلیل یابد. مبارزه با فساد سیستماتیک بسیار سخت‌تر است از فسادهای سازمان یافته در سطح خرد است و عزمی جدی می‌طلبد. اولین نشانهٔ این عزم، شناخت مجاری فساد، سازو کار آن، شفافیت در عرصهٔ سیاسی و اقتصادی، نظارت بر کارگزاران و نظارت نهادهای مدنی بر آنان و در مرحلهٔ آخر، شناخت و مجازات عاملان است. تاکنون تنها به مرحلهٔ آخر توجه شده که در عمل نیز اطلاعات قطره چکانی در برخورد با عاملان گزارش می‌شود.

خبر

تسلیت و ابراز همدردی ایران در پی وقوع طوفان و سیل در لیبی

ایرنا: سخنگوی وزارت امور خارجه با اظهار تأسف و تأثر نسبت به وقوع طوفان و سیل در مناطقی از لیبی، جان باختن و مفقود شدن جمع کثیری از شهروندان این کشور را به مردم و دولت لیبی تسلیت گفت.

ناصر کنعانی با اظهار تأسّف و تأثر نسبت به وقوع طوفان و سیل در مناطقی از کشور لیبی، جان‌باختن و مفقود شدن جمع کثیری از شهروندان این کشور را به مردم و دولت لیبی تسلیت گفت.
سخنگوی وزارت امور خارجه ضمن ابراز همدردی با ملت و دولت لیبی به ویژه خانواده‌های قربانیان این حادثه تاگوار طبیعی، برای جانباختگان رحمت و مغفرت الهی و برای مصدومان سلامتی مسئلت کرد.

قردانی وزیر کشور از اقدامات اربعینی استانداران

ایرنا: وزیر کشور در نشست استانداران سراسر کشور با دستور کارهای متعدد در سالن پیامبر اعظم (ص) وزارت کشور برگزار شده، از استانداران برای برگزاری باشکوه مراسم اربعین حسینی (ع) تقدیر کرد.

احمد وحیدی در این نشست از استانداران به ویژه در استان‌هایی که مستقیماً مشغول فعالیت اربعینی بودند (کرمانشاه، ایلام، خوزستان، آذربایجان غربی و سیستان و بلوچستان) و به زائران حسینی (ع) خدمت

سرفردا ۲

سه شنبه ۲۱ شهریور ۱۴۰۲
سال سی‌ودوم | شماره ۷۱۶۷
۱۲ سپتامبر ۲۰۲۳ | صفر ۱۴۴۵

رسانی کردند، تشکر کرد.نشست ۶ساعته‌استانداران سراسر کشور باوزیر با بررسی و تبادل نظر در موضوعاتی چون ساماندهی اتباع بیگانه،انتخابات و آسیب‌های اجتماعی بر گزار شد.

وزیر کشور در این نشست با اشاره به ضرورت حضور فرمانداران در صحنه اجتماعی، «هر دمی و در کنار مردم بودن» را از ویژگی های اصلی فرمانداران دولت سیزدهم دانست و تأکید کرد: این ویژگی یکی از ملاک‌های ارزیابی فرمانداران در دولت سیزدهم خواهد بود.

همچنین، در این نشست تفاهم‌نامه‌ای بین وزارت کشور و بنیاد ایران‌شناسی به امضا رسید. هدف از این تفاهم‌نامه که به امضای «احمد

رهبر معظم انقلاب:

آمریکا با اختلاف‌های قومی و مذهبی دنبال بحران‌سازی است

مستکبران نیز به همین رويه دچار شده‌اند همچنان که این روزها در کشورهای مختلف آفریقای علیه فرانسه به عنوان استعمارگر گردیدن این قاره قیام می‌شود و مردم هم از این بی‌جهت‌حمایتی‌می‌کنند.

رهبر انقلاب گفتند: البته اینکه می‌گوییم دشمن در حال ضعیف شدن است به معنی ناتوانی او از مکر و نقشه‌کشی و ضربه زدن نیست. بنابراین ما یعنی احاد مردم و مسئولان باید بیدار و مراقب باشیم. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار پر شور هزاران نفر از مردم استان‌های «سیستان و بلوچستان» و «خراسان جنوبی»، با قدردانی از همراهی دیرینه و مستمر مردم مومن و علمای شیعه و اهل تسنن این مناطق در بحث اصلی خود در این دیدار، به ضرورت مراقبت کامل و چند برابری خود در مسئولان کشورها در دوران تحولات بزرگ جهانی پرداختند.

ایشان تسلط استعماری انگلیس در قرن ۱۸ بر مناطق مهمی از آسیای جمله شبه‌قاره هند و تسلط غربی‌هابر مناطق وسیعی از غرب آسیا بعد از جنگ جهانی اول را نتیجه‌خوب و غفلت‌ملت‌هاودولت‌های این منطق خواندند و افزودند: ملت‌های مناطق یادشده بعدها پنج‌های افروانی کشیدند تا بتوانند از سلطه چپاولگرانه استعمارگران رهایی یابند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای جهان امروز را هم در آستانه تحول و از برخی زوایا در حال تحول دانستند و تضعیف قدرتهای استعماری و برآمن قدرتهای جدیدمنطقه‌ای و جهانی را دو خصیصه این تحولات بزرگ برشمردند.

ایشان با استناد به حرف‌های برخی منابع غربی، شاخص‌های اقتدار آمریکا از جمله در زمینه اقتصاد را در حال تنزل خواندند و گفتند: قدرت آمریکا برای تغییر دادن دولت‌ها نیز اقول محسوس می‌کرده‌است.

رهبر انقلاب در همین زمینه گفتند: روزگاری آمریکا با اعزام یک مامور با یک چمدان پول به ایران، کودتای ۲۸ مرداد را سازمان داد اما امروز در هیچ کشوری، این امکان قدرت‌نمایی را ندارد و به همین دلیل به جنگ پر هزینه ترکیبی روی آورده اما در این مسیر نیز ناکام مانده‌است. ایشان ناکامی در سوریه و فرار دل‌تپار از افغانستان را دو نمونه مشهود اقول قدرت آمریکا خواندند و گفتند: بقیه

«عرب –مد» مسیر تازه آمریکا برای فشار بر ایران

به اروپا و هند شامل خطوط کالیلی انتقال داده‌است.» با توجه به اهمیت شکل‌گیری این کریدور و تأثیر آن بر مبادلات تجاری کشورهای منطقه، بر سرش‌هایی مطرح است از جمله این که آیا این مسیر ترانزیتی می‌تواند روی اقتصاد ایران تأثیر بگذارد و اساساً هدف ایالات متحده از حمایت و تشویق کشورهای گروه ۲۰ در شکل‌دهی این مسیر ترانزیتی چیست؟ حسین افقر عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء و اقتصاددان و مرتضی افقه، عضو هیئت علمی دانشگاه چمران اهواز و اقتصاددان در گفتگو با فرارویه این بر سرش‌ها پاسخ داده‌اند:

نقشه آمریکا برای تضعیف چین و فشار بر ایران

چرا آمریکا ریل گذار کریدور «عرب-مد» شده است؟حسین افقر گفت: «اصل مسئله رami توان رقابت بین چین و آمریکا دانست.چینی‌ها در تلاشند که کل قاره آسیا را در سیطره قدرت اقتصادی خود در بیاورند و این همان نکته‌ای است که آمریکا به شدت نسبت به آن نگران است و پرهیز دارد.بنابراین رفتار اخیر ایالات متحده، یک اقدام متقابل و مقابله به مثل است.ایالات متحده در تلاش است از ظرفیت کشورهای همسو با خود و رقیب چین (هند) نهایت‌استفاده را ببرد.ایالات متحده مایل است به هند در رقابت با چین یک وجه متمایز دانه و نقش‌هند را پررنگ کند.هندی‌هائیز به دنبال سودجویی از شرایط ایجاد شده هستند. به طور کلی با این مسیر ترانزیتی جدید، هم ایران و هم چین، دور زده می‌شوند. مرتب کردن کشورهای عربی با اسرائیل نیز بخشی دیگر از این پروژه‌است. کل این تلاش، تلاشی آمریکایی است برای تضعیف چین و جلوگیری از این که چین، قدرت مسلط در آسیا باشد. همچنین آمریکا در تلاش است ایران را به طور کامل از فریاد این مسیر ترانزیتی حذف کند.» وی افزود: «می‌توان گفت این ترانزیت جدید بر ایران یا اقتصاد ایران هیچ تأثیری ندارد، چون همانطور که اشاره کردم، اصلاً یکی از اهداف این مسیر، تضعیف ایران و خارج کردن ایران از مسیر تجارت منطقه است. هدف دیگری که پشت این مسیر ترانزیت وجود دارد، ایجاد ائتلاف بین کشورهای عرب منطقه و هند و اسرائیل است. با این وجود، ما ظرفیت‌های جغرافیایی ممتازی داریم که می‌توانیم از طریق این ظرفیت‌ها مسیر اقتصادی خود را حفظ کنیم. مشکل این است که متأسفانه ما در این حوزه نه تنها فعال نبودیم، بلکه ظرفیت‌های تولیدی داخل کشور به نحوی نیست که بتواند به بخش بزرگی

لزوم کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی و تمرکز بر قدرت ژئوپلیتیک

چرا آمریکا ریل گذار کریدور «عرب –مد» شده است؟مرتضی افقه گفت: «سأله‌است که ما فرصت‌های اقتصادی مرتبط با جایگاه اقتصاد استراتژیک خود را از دست داده‌ایم. قرار بود فرودگاه امام خمینی به هاب منطقه تبدیل شود و درآمد زیادی را به لحاظ سفرهای شرق به غرب برای ما به ارمغان بیاورد. بسیاری از متخصصین اقتصادی معتقد بودند ایران بهترین گزینه برای سوختگیری هواپیماهایی است که بین دو قطب شرق و غرب در پروازند. اما حتی این موضوع را هم

وحیدی» وزیر کشور و «محمدحسین رجعی دوانی» رئیس بنیاد ایران‌شناسی رسید، هماهنگی بیشتر با استانداران برای فعال کردن ظرفیت‌های استانی به منظور ایجاد شعب استانی ایران شناسی است.وزیر کشور همچنین، استانداران را به همکاری با این بنیاد برای ایجاد دفاتر ایران شناسی مکلف کرد.رجعی دوانی رئیس بنیاد ایران شناسی در این نشست به تشریح اهداف و برنامه‌های این بنیاد و تفاهم نامه مربوط پرداخت و خواستار کمک استانداران برای تقویت ایران شناسی شد.به گزارش ایرنا، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از رضایتمندی ۷۰ درصدی زائران اربعین حسینی (ع) بر اساس نظرسنجی‌ها خبر داده بود.

سیاست Policy

NasleFarda.net

naslefordanews

nasfarda

بایانی سخنانشان با اشاره به حضور خوب ملت در مراسم اربعین و تلاش صمیمانه از ملت عراق بخاطر پذیرایی و مهمان‌نوازی ارزشمند و با همه وجود از ۲۲ میلیون زائر اربعین و همچنین تشکر از دولت و مسئولان عراقی و نیروهای انتظامی عراق و بخصوص از حشدالشعبی در تأمین امنیت این رویداد بزرگ افزودند.از نیروی انتظامی خودمان هم صمیمانه تشکر می‌کنیم که در رفت و آمدها و مرزها انصاف فکر شده و شبانه‌روزی، کارهای ارزشمند و خوبی کرد و باید قدر دان این نیروهای فداکار و جوانان خوب در بخش‌های مختلف باشیم.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین در آغاز سخنانشان در بیان آشنایی ۶۰ساله خود با مردم سیستان و بلوچستان و مناطق جنوب خراسان گفتند: اولین مبارزه آشکار بنده با رژیم طاغوت در محرم ۱۳۴۲ در بیرجند انجام و با همراهی محبت‌آمیز علما و مردم روبرو شد، در رمضان همان سال نیز در زاهدان این حرکت با حمایت علمای هوشیار شیعه و سنی و مردم مومن منطقه ادامه یفت.

ایشان با اشاره به دوران تبعید در ایرانشر و خاطرات شیرین و پر معنای مرادت با علمای اهل سنت و مردم خونگرم سیستان و بلوچستان افزودند: این مناطق در همه حوادث از جمله مبارزه با منافقین و ترویجست‌ها، دفاع مقدس، برقراری امنیت و ایجاد وحدت، شهدای گرانقدری اعم از شیعه و سنی تقدیم اسلام کرده‌اند که این واقعیت، شناسنامه درخشان این مناطق است.

رهبر انقلاب وضع فعلی سیستان و بلوچستان را با قبل از انقلاب، غیر قابل مقایسه خواندند اما تأکید کردند: با وجود کارهای فراوان انجام شده، مسئولان باید با جدیت، خدمت‌رسانی به منطقه را قوت و گسترش دهند که ایجاد خط آهن شمال به جنوب در استان و تأمین حق مردم در زمینه آب از جمله کارهای ضروری است. ایشان افزودند: البته اگر مصوبات سفر اوایل دهه ۸۰ به سیستان و بلوچستان، کامل اجرا و دچار بی توجهی نبود، غفلت نمی‌شد چهره امروز استان متفاوت بود که امیدواریم این دولت با کار و تلاش جدی، مشکلات را کاهش دهد.

است در این حوزه تجدید نظر کنیم.این که تصور کنیم می‌توانیم از این کریدور، به شکل واسطه‌ای استفاده بافرودگاه‌های بسیار پیشرفته خود، این جایگاه را کسب کرده‌اند.تداوم تصمیم‌های اشتباه باعث شده که ایران به لحاظ اقتصادی وارد شرایط انزوا شود.بخش قابل تامل این خبر این است که تنها ایران، بلکه چین نیز از جریان ترانزیت منطقه عملاً کنار گذاشته شده است؛ بنابراین این مشخص است که چنین تصمیماتی بی هدف نبوده و سعی شده است که ایران از صحنه نقش آفرینی در مبادلات بین‌المللی حذف شود.»

وی افزود: «در حال حاضر مهمترین تأثیر اقتصادی این شرایط برای ما «عدم‌انفع» است. بسیاری از کشورها از جمله کشورهای عربی تلاش در دزداندن طریق خدماته، پویایی اقتصادی ایجاد کنند و نقش نفت را به حاشیه رانده‌اند. بندر «جبل علی» در امارات، سود بسیار بالایی برای این کشور دارد. سنکا پور و بسیاری دیگری از کشورهای خارجی نیز از امکانات موجود، برای کسب درآمد حداکثری استفاده می‌کنند. متأسفانه دولت، از امتیازات خدادادی که برای کشور ما موجود است، سود نبرده‌است و در نتیجه از تجارت منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای کنار گذاشته شد.این نقشه توسط آمریکا و با همکاری اتحادیه اروپا، و هند و اعراب کشیده شده است. متأسفانه ما به شدت به درآمدهای نفتی وابسته‌ایم، آن هم در شرایطی که با توجه به وضعیتی که داریم، نمی‌توان، چندان حساسی روی نفت باز کرد. این در حالی است که به نظر می‌رسد نگاه بر نامه‌ی‌زان و تصمیم‌گیران داخلی همچنان متکی بر نفت است و مدام به دنبال راه‌های برای فروش نفت می‌گردند.»

این اقتصاددان گفت: «ایران باید سیاست «موازنه مثبت» را بر این امتیاز گرفتن از هر قدرت جهانی و منطقه‌ای، در دستور کار خود قرار دهد تا به جایگاه ژئوپلیتیک و سیاسی که شایسته است، دست پیدا کند. بارها از سوی کارشناسان مختلف، تأکید شده است که با اتکا به رابطه با یک یا دو کشور، نمی‌توان احساس مطمئین کرد و لازم